

Yttrande över Verksamhetsplan med budget för år 2011

(MBL-utgåva 21 december 2010)

Sammanfattning av rådets synpunkter

Handikapprådet konstaterar att den något ökade tydligheten vad gäller handikappaspekter i stadens senaste verksamhetsplan har satt sin prägel också på stadsdelsförvaltningen förslag till nämnden. Det gläder oss naturligtvis. Än större förväntningar har vi inför kommande år då ett nytt program, bättre anpassat till stadens styrsystem, har trätt i kraft.

Vi har inte något att erinra mot de nämndmål som föreslås men anser att de aktiviteter som planeras för att nå dem genomgående måste innefatta hänsyn till människor med olika funktionsnedsättningar. Vi anser också att målet under 1-6 om konst- och kulturupplevelser ska omfatta alla personer med funktionsnedsättning, oberoende av ålder. Att undanröja hinder för allas fulla delaktighet måste ingå i all planering.

Vikten av individuell planering betonar vi starkt.

Vi lyfter fram nämndens ansvar för den fysiska miljön, både inomhus och utomhus och både för de delar som är i kommunens ägo och för delar som har andra ägare. Vad gäller de senare består ansvaret främst i att informera fastighetsägare om deras skyldigheter enligt gällande lagstiftning och av att tillse att brister verkligen åtgärdas. Vi påpekar i detta sammanhang att vi förväntar oss ett ändrat bemötande från förvaltningen som visar att man värderar och vill ta vara på den kompetens och de erfarenheter som rådet besitter och beklagar att så hittills inte har skett.

Vi uttrycker stor oro för situationen inom socialpsykiatrin. Vi delar uppfattningen att det krävs ett omfattande förbättringsarbete där man understryker att förändringarna måste ske med varsamhet och att de inte kan åstadkommas utan välutbildad personal och tillräckliga ekonomiska resurser.

Inledning

Kommunfullmäktiges verksamhetsplan (VP, som ligger till grund för de olika nämndernas och bolagens planer, har den här gången något tydligare än tidigare lyft fram aspekter som är av betydelse för människor som lever med funktionsnedsättningar. Det har i sin tur lett till att vår förvaltning i likhet med andra kunnat se att staden prioriterar sådana aspekter och menar allvar med sina ambitioner att göra Stockholm till en stad där människor med funktionsnedsättning kan delta i samhällslivet på samma villkor som andra.

Till hjälp för handikappråden har funktionshinderombudsmannen gjort en sammanställning av kommentarer och uppdrag i fullmäktiges VP med inriktning på att undanröja hinder för funktionsnedsatta personers fulla deltagande. Det har underlättat vår genomgång av förvaltningens förslag.

Handikapprådet har följande synpunkter på förslaget till tjänsteutlåtande. Yttrandet följer förslagets disposition.

Sammanfattning

I beskrivningen av hur nämnden säkerställer att stadsdelen har de kvaliteter som staden har lagt fast sägs inte ett ord om den fysiska miljöns tillgänglighet. Tyvärr har rådet vid flera tillfällen under de gångna åren understrukit nämndens ansvar för den miljöaspekten utan att vinna gehör. Vi gör det nu än en gång. Det är nödvändigt att den blir en integrerad del i det omfattande förändringsarbete som Järvafältets olika stadsdelar ska genomgå. Förvaltningen har också ett ansvar för att alla enkelt avhjälpna hinder enligt gällande lagstiftning åtgärdas. Det gäller givetvis de delar av inne- och utemiljö som är stadens egna. Men det gäller också byggd miljö som ägs av andra. I de delarna är det genom såväl uppsökande verksamhet som riktad information som nämnden kan fullgöra sin skyldighet. Handikapprådet är givetvis berett att medverka med råd och dåd.

Nämndmål inom ramen för fullmäktiges verksamhetsmål

1. Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Enligt stadsledningskontorets anvisningar ska nämnden redovisa sin strategi för tillgänglighetsarbetet. Någon sådan finns vad vi vet inte idag. Inget sägs heller om hur man tänker sig att arbetet ska bedrivas. Rådet förutsätter att vi blir aktivt delaktiga i det.

1.2. Behovet av ekonomiskt bistånd ska minska

Nämnden och Jobbtorg måste samverka när det gäller att skapa arbetsmöjligheter för de personer med funktionsnedsättningar som uppstår ekonomiskt bistånd. Lika viktigt är det för dem som på grund av skärpta regler för rätt till sjukersättning blir utförsäkrade och beroende av bistånd. Jobbtorgen har hittills inte prioriterat personer med funktionsnedsättning men så ska ske i fortsättningen. Stadsdelsnämndernas kunskaper och resurser är viktiga komponenter i utrednings- och planeringsprocessen. Vi föreslår komplettering med en aktivitet som fokuserar på förvaltningens samverkansambitioner.

1.3. Stadsdelsnämndens verksamheter ska bidra till en hållbar livsmiljö

En livsmiljö som är hållbar ska vara fullt tillgänglig för alla. Vi påpekade det inledningsvis men anser att nämnden bör formulera ett eget mål för hur man tänker beakta denna aspekt

Med tanke på målet om utbyggnad av ett fungerande cykelvägnät vill vi erinra om viktiga tillgänglighetsaspekter som staden har fastställt i handboken Stockholm - en stad för alla. Vad gäller cykelbanor påpekas att dessa bör vara väl åtskilda från gångbanor.

1.6. Alla barn ska få ta del av professionella konst- och kulturupplevelser och få uttrycka sig i eget skapande

Vi föreslår följande kompletteringar av aktiviteterna:

- Samverkan ska ske med stadens samordnare av fritidsverksamhet för barn och ungdomar med funktionsnedsättning. Tjänsten, som finns inom idrottsnämnden, är numera permanentad.
- Nämnden ska tillse att idrottsplatser och byggd miljö i övrigt samt aktiviteter inom verksamhetsområdet är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning i alla åldrar. Det gäller bl.a. olika typer av evenemang som ordnas i samverkan med nämnden och förvaltningen eller av föreningar som uppstår bidrag från nämnden eller staden centralt.

Nämndmålet behöver kompletteras så att det framgår att målet inte är avgränsat till barn och ungdomar.

1.6. Ungdomarna ska vara delaktiga i utvecklingen av stadsdelsnämndens ungdomsverksamheter

Vi förutsätter att man i aktiviteterna tar hänsyn också till funktionsnedsatta barns och ungdomars möjligheter att vara delaktiga. För att inte den aspekten ska tappas bort föreslår vi att aktiviteten kompletteras.

1.7. Ökad framtidstro och trygghet hos barn och ungdomar

Den utbildning till områdesgrupper m.fl. som planeras ska givetvis fokusera också på attityder till människor med olika funktionsnedsättningar.

2. Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

2.1. Personer med funktionsnedsättning och personer med behov av insatser från socialpsykiatri ska aktivt kunna välja utförare

Vi har utan större framgång försökt förmedla till nämndens ledamöter vår syn på valfrihetsfrågan. Att kunna välja utförare är en viktig aspekt på valfriheten men för många kanske inte den viktigaste. Väl så viktig är frågan om vad man vill ha hjälp med och vem som ger hjälpen. Tryggheten och kontinuiteten är andra aspekter som kommer mycket högt i den enskildes prioritering. Så som valfrihetsarbetet har bedrivits i staden har de aspekterna inte tillmätts någon nämnvärd betydelse.

En valfrihet vad gäller utförare förutsätter att det också finns kommunala alternativ; många önskar ett sådant. Inte heller den önskan har hittills tillgodosetts av vår nämnd.

Inför år 2011 vill vi därför lyfta dessa aspekter än en gång i förhoppningen om att de ska vinna gehör. De måste ingå i de förberedelser som görs inför år 2012.

Brukaren måste få tid för att förbereda sitt beslut. Många behöver konkret uppleva alternativen, inte bara läsa om dem eller få dem beskrivna med ord. Och inga ska behövas tvingas till en förändring som de inte önskar, vilket är vad som har skett när befintlig verksamhet har gått över till annan utförare efter konkurrensupphandling.

Ett välgrundat beslut förutsätter att man har tänkt igenom vilka önskemål och behov man har. En individuell plan kan vara ett viktigt hjälpmedel inför valet. En lagändring i LSS den 1 januari i år har skärpt kommunens skyldighet att erbjuda alla den hjälpen. Vi är därför glada över att det i tjänsteutlåtandet föreslås en aktivitet som fokuserar på nämndens ambitioner att göra nytta av en individuell plan känd.

Beslutet förutsätter också en tydlig beskrivning av vad de olika utförarna har att erbjuda, inte glättiga broschyrer utan saklig, relevant och sann information.

Hur informationen utformas till de s.k. brukarna, som är den aktivitet som nämns under nämndmålet, är givetvis en viktig förutsättning för att de ska kunna göra ett aktivt val. Så som valprocessen hittills har bedrivits i staden har många blivit mer beroende av utomståendes hjälp än tidigare, stick i stäv med målet att öka varje människas självständighet.

..

De allra flesta inom LSS personkrets och många också bland dem som får stöd enligt SoL har behov av särskilt anpassad information, både skriftlig och muntlig. Många behöver också hjälp i valet, av närstående eller god man. Också dessa stödpersoner måste nås av en fullödig

information. Vi anser att informationsprocessen måste planeras och bedrivas i nära samarbete med oss.

Systemet med valfrihet har nu funnits en tid och måste noggrant utvärderas. Enligt uppgift ska fullmäktige fastställa målvärden vilket kommer att göras i anslutning till tertialrapport 1 för 2011. Även om det är en fråga för stadens ledning vill vi ändå påpeka hur viktigt det är att mätmetoderna säkerställer korrekta svar. Brukarenkäter uppfyller inte detta krav. Svarsfrekvensen bland de berörda har visat sig låg. Många får hjälp av personer som de står i beroendeställning till. De gode männen avstår i förvånansvärt stor omfattning från att bistå sina uppdragsgivare med motiveringen att de inte känner dem så väl att de kan säga om de är nöjda med sina insatser eller inte, ett i sig mycket allvarligt påpekande som borde föranleda ingripande från centralt håll.

2.3 Stöd, boende och sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning ska vara av god kvalitet

Handikapprådet känner en stor oro för de stora bristerna i dagens insatser till målgruppen. Nämndmålet är därför synnerligen angeläget. En förändringsprocess är igång som förhoppningsvis ska leda till de nödvändiga förbättringarna men vi måste understryka att det också krävs tillräckliga ekonomiska resurser och en stabil, välutbildad personal om resultatet ska bli vad vi hoppas.

Förändringsprocesser är ofta smärtsamma för dem de berör och så är de i allra högsta grad för personer med psykiska problem. Det har rådet fått flera bevis på. Vi vill därför vädja till förvaltningen att göra allt man kan för att dels snabba upp processen, dels ge en god och förtroendeingivande information till såväl brukare som personal.

2.3 Med utgångspunkt från stadens handikappolitiska program ska tillgänglighet och information till personer med funktionsnedsättning vara god

Nämndmålet är i högsta grad relevant, inte minst med tanke på prioriteringarna i det kommande programmet som fullmäktige väntas anta i vår. Handikapprådet är en viktig resurs i detta arbete. Tyvärr har förvaltningen inte tagit vara på den på ett positivt sätt hittills. Vi förväntar oss ett ändrat förhållningssätt och en respekt för de kunskaper och erfarenheter som vi besitter.

Nämnd och förvaltning ska givetvis vara ett föredöme för andra när det gäller att nå målet. Alla avtal ska innehålla krav på tillgänglig och användbar miljö och tillgänglig, begriplig information.

Lokaler som förvaltningen förfogar över ska vara möjliga att arbeta i och besöka för personer med olika typer av funktionsnedsättningar. Fungerande hörselteknisk utrustning måste finnas; det är allvarligt att en av de lokaler som nämnden använder för sina sammanträden alltjämt saknar sådan. Också lokaler eller utemiljöer som anlitas för tillfälliga arrangemang ska uppfylla dessa krav; det gäller även om man vet att besökarna inte är funktionsnedsatta. Vi föreslår en kompletterande aktivitet som tydliggör nämndens ambitioner i dessa avseenden.

2.4. Stadsdelsnämndens verksamheter ska i enlighet med jämställdhets- och mångfaldsplanen ha en god arbetsmiljö utan kränkning, mobbning och trakasserier

Dessa planer syftar till att motverka diskriminering i alla former, även diskriminering på grund av funktionsnedsättning. En inte fullt tillgänglig och användbar miljö är en form av diskriminering som med största sannolikhet kommer att lagregleras inom kort. Vi har tidigare

påpekat nämndens ansvar för att skapa goda miljöer för alla och hänvisar till vad vi har skrivit tidigare.

En ambitiös arbetsgivare nöjer sig inte med att arbetslokalerna är tillfredsställande. Denne visar också i handling att man välkomnar personer med funktionsnedsättning bland sina medarbetare. Ett sätt att göra det är att ange det i platsannonser och på andra sätt när man rekryterar medarbetare, t.ex. genom att berätta att arbetslokalerna är tillgängliga och användbara, naturligtvis först när man har försäkrat sig om att så är fallet.

SLUT